

2. ANTECEDENTS

El mosquit *Aedes albopictus* és una espècie originària del sud-est asiàtic, que des de 1979 està en procés d'expansió arreu del món. Estableix colònies als països on arriba mitjançant el transport global de mercaderies, principalment pneumàtics, però també en productes de jardineria com el bambú de la sort (*Dracaena sanderiana*). Ja s'ha estès per Amèrica, Àfrica i Europa, on va aparèixer per primera vegada a Albània l'any 1979, i posteriorment a Itàlia, l'any 1991, on ha colonitzat més de tres quarts parts del país. També se n'han detectat a França, Bòsnia i Hercegovina, Montenegro, Croàcia, Eslovènia, Hongria, Suïssa, Grècia, Holanda i Alemanya.

Des de l'any 2002, el Consell Comarcal del Baix Llobregat cercava el mosquit tigre en l'àmbit estatal en el marc de la xarxa científica EVITAR, enfocant la recerca en magatzems de mercaderies importades. Durant l'estiu del 2004, el Consell Comarcal va detectar per primera vegada a Catalunya la presència del mosquit tigre al municipi de Sant Cugat del Vallès. Això va motivar l'elaboració d'un estudi de seguiment per caracteritzar-ne la població. Aquest estudi el va portar a terme el Servei de Control de Mosquits del Baix Llobregat (SCMBLL) amb la col·laboració de l'Ajuntament del municipi, i el va finançar la Diputació de Barcelona. Així mateix, a proposta de les diferents administracions locals afectades, i atesa la necessitat de disposar d'un nivell de coordinació global, es va crear un grup de treball integrat per les institucions següents: 17 municipis de l'àrea de presència potencial del mosquit, l'Àrea de Salut Pública i Consum de la Diputació de Barcelona, els consells comarcals del Baix Llobregat i del Vallès Occidental, l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) i l'SCMBLL, sota la coordinació dels departaments de Medi Ambient i Habitatge i de Salut. Aquest grup es va reunir diverses vegades a la seu del Consell Comarcal del Vallès Occidental.

L'objectiu general del grup de treball va ser eradicar o, en cas que no fos possible, fer disminuir fins a un nivell tolerable les poblacions de mosquit tigre a Catalunya, evitar-ne l'expansió, establir un protocol coordinat i únic de lluita contra el mosquit a Catalunya, i fixar els criteris per controlar el mosquit.

Les accions concretes dutes a termes van ser les següents:

- Un estudi de distribució del mosquit, realitzat per l'SCMBLL i el departament competent en medi ambient, als quals posteriorment s'hi va afegir la Mancomunitat Intermunicipal Voluntària del Servei de Control de Mosquits de la Badia de Roses i del Baix Ter (SCMBRBT).
- L'elaboració, l'any 2005, del document base Campanya de control del mosquit tigre *Aedes albopictus* a Catalunya, que incloïa una sèrie de mesures preventives, de control, propostes de coordinació i seguiment i de sensibilització ciutadana.
- L'elaboració, l'any 2008, d'una ordenança tipus, en el si d'una comissió tècnica coordinada pel Servei de Salut Pública de la Diputació de Barcelona. Aquesta ordenança municipal pretenia dotar els ajuntaments de les eines necessàries per fer complir les mesures oportunes en aquells espais que puguin contenir aigües estancades, així com permetre als òrgans competents sancionar els subjectes responsables de la reproducció del mosquit tigre, o les altres espècies de mosquits autòctons.
- L'elaboració i la distribució de fullets informatius a la població, per part de l'SCMBLL, el Departament de Salut i, posteriorment, l'SCMBRBT.

ESTRATÈGIA PER A LA PREVENCIÓ I EL CONTROL DEL MOSQUIT TIGRE A CATALUNYA

- La publicació d'informació tècnica als webs de l'SCMBLL i dels departaments de la Generalitat competents en medi ambient i en salut.
- La disposició d'informació des del telèfon 012 d'atenció ciutadana i també a Sanitat Respon.
- L'establiment d'acords amb els responsables de centres d'emmagatzematge de pneumàtics fora d'ús, sobre les mesures que cal adoptar per a la prevenció i el control del mosquit, coordinat pel Departament de Medi Ambient i Habitatge i l'Agència de Residus de Catalunya.

D'altra banda, l'SCMBLL i l'SCMBRBT van elaborar també uns models d'ordenances municipals per a la prevenció i el control del mosquit tigre.

Així mateix, arran de l'aparició, l'any 2007, d'un brot de febre Chikungunya a Itàlia, relacionat amb la presència i l'elevada densitat del mosquit tigre a la zona afectada, la Direcció General de Salut Pública del Departament de Salut i el Departament de Medi Ambient i Habitatge van considerar necessari constituir un comitè científic assessor, integrat per experts en epidemiologia, entomologia, virologia, salut internacional, medi ambient, climatologia, salut pública i disciplines afins, amb l'objectiu de fer una vigilància de la possible implicació del mosquit en la transmissió de malalties, especialment del virus Chikungunya. Aquest comitè està integrat per les entitats i les persones següents: el Centre de Recerca en Salut Internacional de Barcelona (CRESIB), l'Hospital de Bellvitge, el Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental (CREAL), la Fundació Territori i Paisatge, la Universitat de Barcelona (UB), la xarxa EVITAR, el Consell Comarcal del Baix Llobregat, el Centre de Recerca en Sanitat Animal (CReSA), el Centre Nacional de Microbiologia - Institut de Salut Carlos III (CNM, ISCIII), l'ASPB, el Centre Europeu de Prevenció i Control de Malalties (ECDC per la sigla anglesa), el Laboratori de Recerca del Clima del Parc Científic de Barcelona (PCB), el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (DAAM) i la Direcció General de Salut Pública (DGSP) i l'Agència de Protecció de la Salut (APS) del Departament de Salut (DS).